

פרשת פנחס

הליכות עולם לוי

(חבקוק ג' ו')

לעילוי נשמת ר' יהודה לוי ז"ל

זמן ר"ת	צאת השבת	חלקת נרות	לוח אור החיים
21:19	20:23	19:32*	י-ם
21:16	20:21	19:30	ת"א
21:20	20:24	19:33	חיפה
21:16	20:21	19:30	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 19:12

תורה וקדושה

אליהו שלם, שלום בגימטריא זהו משיח. עכ"ל. ונבאר דבריו הקדושים, הנה בגמרא (קדושין ס"ו:) מבואר שהו' של המילה שלום היא קטועה, ולכאורה קשה, הרי פסוק זה בא לומר את המתנה שנותן הקב"ה לפנחס בעקבות מעשהו הגדול, ואומר שנותן לו את השלום, וא"כ מדוע השלום הזה חסר, וכי מתנת ה' חסרה, אבל הענין הוא שפנחס הוא אליהו והוא יבשר את הגאולה, וכמו שתירגם יהונתן בן עוזיאל כאן על הפסוק, וז"ל: ואעשהו מלאך קיים ויחיה לעולם לבשר את הגאולה בסוף הימים. (עכ"ל מתורגם).

ואולם כעת השלום המרמז על זמן הגאולה הינו חסר וקטוע, והסיבה לכך שחסרה התורה, שהשלום הינו סמל לכל הברכות, וכמו שאמרו רבותינו (סוף מסכת עוקצים) שלא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, וכידוע שכל הברכות נמשכות מעסק תורתנו הקדושה, כמבואר בתחילת פרשת בחוקותי (וגם שם מודגש מאוד ענין השלום, שהוא מכלול הברכות), והנה בזמן הגלות נפגם עסק תורתנו הקדושה, אם זה מבחינת צער הגלות וטרדות הזמן, ואם זה מבחינת חטא העגל שבעטיו נשתברו לוחות ראשונות ובאה שכחה לעולם (כמבואר בערובין נ"ד:), וצער ויסורים שגם גורמים לשכחה, ולא יגאלו ישראל עד שיחזרו לעסוק בתורה בכל כוחם, וכדברי רבנו חיים בן עטר זצוק"ל (שהשבו ע"ל פטירתו), בפירושו האור החיים הקדוש (שמות כ"ז ב') בשם הזוהר: כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצות אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה, ע"ש, ולכן האות ו' המרמזת אל התורה, כמו שאמרו רבותינו (ב"ב י"ה:) שלוחות הברית ו' טפחים (ויש לזה עוד הרבה רמזים ואין כאן המקום להאריך), היא קטועה, שהתורה הינה חסרה, ומפני כך יעקב לקח מאליהו אות ו' משמו, שכן בלי התורה אינו יכול לבשר הגאולה, ויעקב זהו שם של הגלות, ובתוספת ו', הוא מרמז לכך שבגלות יעסוק בתורה בכל כוחו, ויקיים הקול קול יעקב אין הידים ידי עשו, כאשר המילה קול מליאה בו', המלמדת שיש תורה בעם ישראל, אין ידיו של עשו יכולות לשלוט, אך כאשר הקל בלא ו', וכמו שכתוב בפסוק (בראשית כ"ז ב'), שהיקל קול יעקב אז הידים ידי עשו ומונעות הגאולה.

והנה בעת שנרבה בעסק התורה נגרום לאליה שיקבל את ה' שנחסר משמו, ויקרא אליהו, ובזכות כח התורה הרמזו בשמו יבוא ויבשר אותנו בשורת הגאולה, ואז יתקיים הפסוק יגל יעקב, שיעקב יגיל על שעסק בגלות בתורה ומעתה ישמח אותיות משיח יבוא לישראל, וזה רמזו במילה שלום בגימטריא זהו משיח, שאז המילה שלום תהיה שלימה, שעסק התורה של ישראל יהיה בשלימות.

אחים יקרים, רואים ושומעים את המצב הקשה שנהיה בעולם, ואין ספק שזו הכנה לקראת הגאולה, ובכדי שנזרוז את התהליך ונהיה ראויים להיות שותפים בו, בואו ונרבה בעסק התורה, ונרבה קדושה בנו ובעם ישראל, ונזכה לגאולה שלימה במהרה. אמן.

פרשתנו מהוה המשך ישיר לסוף פרשת בלק, שם קראנו על עצתו המרושעת של בלעם, להפקיר את בנות מואב ומדין ולהחטיא את בני ישראל, ביודעו שאלהיהם של אלו שונא זימה הוא (סנהדרין ק"ו:), ובאמת בעצה מצליח ומחטיא את ישראל והורג מהם מאתים אלף איש (וכמו שהארכנו להוכיח זאת במאמר אחר), ומלמדת אותנו התורה שאין בלעם ממית אלא החטא ממית, שכל זמן שישראל שמרו על קדושתם לא יכול בלעם לנגוע בהם לרעה, וכמו שהעיד בנאומו השלישי (כ"ד ה') מה טוב אהליך יעקב משכנתיך ישראל, ואמרו רבותינו שראה שאין פתחי בתיהם מכוונים זה כנגד זה, לכך לא יכול היה לקללם, וזו אחת הסיבות שבשלם נגאלו ישראל ממצרים שהיו גדורים בעריות (תנחומא בלק ט"ו:). וכאשר פגעו בקדושתם הקב"ה כמעט כילה את ישראל, וכמו שנאמר בתחילת פרשתנו, וְלֹא כְלִיטִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי, דהיינו חוץ מכל אלו שמתו הייתי מכלה ח"ו את בני ישראל, והדבר מבהיל ביותר, שאילו לא מעשהו של פנחס היה הקב"ה מכלה את בני ישראל, כמשאלת ליבו של בלק, וכתאותו של בלעם הרשע, וכאן אנו עומדים על משמעות המילים שהקב"ה שונא זימה הוא, שהיא שנואה כל כך לפניו עד שהוא מוכן לכלות את בני ישראל, העם האהוב עליו מכל העמים, בני האבות הקדושים האהובים עליו ביותר, ובלבד שלא תהא זימה בישראל.

והנה פנחס בקדושתו ביטל את הגזירה, ולכן קיבל קדושת הכהונה תמורת הקדושה שהרבה בישראל וביטל את הטומאה, וכמו שנאמר פינחס בן אלעזר בן אהרן הפקח השׁיב אֶת חַטֹּאתֵי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וכו' לְכֹן אָמַר הַנְּנִי נִתַּן לּוֹ וכו' חַסַּת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיוּ וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ובפשטות פינחס היה שונא זימה וסולד ממנה, וכמו שאמר למשה רבנו כל הבעל ארמית קנאים פוגעים בו, והוא היה קנאי לזה, ולכן אמר לו משה שהוא הראוי לפגוע בחוטאים.

ואולם מה הגורם לאדם להתקדש, זהו עסק התורה, והוא מרבה את הקדושה באדם ובעם ישראל כולו, ורמז לדבר שהתורה נקראת תמיד התורה הקדושה, ומעבר לכך שהיא באמת קדושה רוצים לרמז בזה שעל ידי לימודה מרבים את הקדושה בישראל, והסיבה לכך שהתורה כתבה בקדושה עצומה, והעוסק בה מתקדש בקדושתה, ופנחס בן אלעזר קיבל את התורה והגה בה בכל כוחו עד שנתעלה ונתקדש בקדושת התורה, ואף זכה בשל כך לזכך את החומר, ולעלות כמלאך לשמים, וכמאמר רבותינו שפנחס זה אליהו הנביא, שכידוע עלה לשמים.

ונראה לבאר יותר בס"ד, והוא בהקדים מה שכתב רבנו יעקב בעל הטורים, על הפסוק הנני נתון לו את בריתי שלום, וז"ל: ו' קטיעא כי פנחס הוא אליהו, וכן אליה כתיב חסר ו', ויעקוב מלא ו', שנטל ו' מאליהו למשכון עד שיבא עם המשיח ויגאל את בניו, וזהו יגל יעקב ישמח ישראל (תהלים י"ד ז'), ישמח אותיות משיח, שישמח לימות המשיח ויחזיר הוי"ו ויהא

טעון גניזה | נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה!

להצלחת חן בת רחל

הליכות והלכות

אל תיקרי הליכות אלא הלכות (נידה ע"ג.)

הנהגות לימי בין המיצרים

הכונות (דרוש ד' מהלילה) בתיקון חצות של הלילה שיבכה כמו חצי שעה או יותר, אח"כ ראיתי שכן כתב בפרי עץ חיים בכונת בין המיצרים וז"ל: מנהג טוב להתאבל אחר חצות היום, כי אז סוד הדין, ולבכות חצי שעה או יותר על חורבן הבית, וטוב מאוד אל הנפש, וידוע שהמ"א לא ראה את השמנה שערים שלא יצאו בזמנו רק את הפרי עץ חיים (עיי' מ"ש בזה בספר ויוסף עוד דוד ח"א עמ' שי"ב), ומ"מ המתבונן יראה שלשנונו כמו שער הכונות לגבי תיקון חצות לילה, ועכ"פ בודאי אשריו למי שיוכל לבכות כמה שיותר על חורבן הבית בין בלילה ובין ביום, אך כאמור לא נמצא שיעור הבכיה ביום].

ה. טוב לומר סדר תיקון רחל בכל יום חול מבין המצרים אחר חצות, וכך נהגו בארץ ישראל תבנה ותכונן במהרה בימינו, על פי כתבי רבינו האר"י זצ"ל, והוא מנהג ותיקון. (מורה באצבע את ר"ל). [וגם זה אינו מפורש בדברי האר"י שכתב להתאבל על החורבן, ורק בכדי שיהיה דבר מסודר אמרו לומר תיקון רחל (כמבואר בשו"ת יוסף אומץ סי' כ"א). ואולם יכול אדם לבכות על הצרות המתחדשות ובאות בזמננו בעוונותינו הרבים, אשר הם רבו כמו רבו, והם יותר מעוררים את האדם לבכיה מאשר לקרוא אותם מזמורים, וגם הם נחשבים כבכיה על החורבן שכולם נגרמו לנו בסיבת החורבן, וכדברי רבותינו (סוטה מ"ח). שמיום שחרב בית המקדש אין לך יום שאין בו קללה, והכל בסיבת החורבן, אבל הנכון הוא להכניס אבלו וצערו על צרות הזמן בתוך מזמורי התיקון רחל].

ו. אע"פ שרבינו האר"י כתב לומר אחר חצי היום, ובודאי שעדיף לעשות מיד אחר חצות, מ"מ הוא לא הגביל את זמן אמירת התיקון חצות ביום, ולכן מי שלא יכול היה לאומרה מכל סיבה שהיא אחר חצות, יכול לאומרה עד שקיעת החמה. [ואמנם בשו"ת מעשה אליהו (סי' שי"ח) כתב שהוא איננו אומרה אחר זמן מנחה קטנה, אבל אין לזה שום הכרח בדברי רבנו האר"י, וגם הוא לא אסר אמירתה].

ז. אמרו רבותינו (סנהדרין צ"ח). אין ירושלים נפדית אלא בצדקה, שנאמר ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה. ולכן מן הראוי להרבות בצדקה בימים אלו, ומה טוב ומה נעים ליתן בשעת תיקון חצות פרוטה לצדקה שהוא טוב מעט בצדקה להמתיק הטוב של ימי הדין, ואותיות צר"ה נעשה רצון, וזהו ואני תפילתי לך ה' עת רצון, ועל ידי זה נזכה ונראה בבנין בית מקדשינו בזוכרינו את ציון. (מועד לכל חי סי' ט' אות ז). וכבר כתב החיד"א (מורה באצבע את רל"א): כשיתן צדקה בימים אלו יוסיף בכונתה לעילוי שכירת עוונותיו, ורבנו אור החיים הקדוש (דברים ט"ו ז) כתב: אלא יתחזק בכל עוז ותעצומות למלאת חשק האחד המיוחד [דהיינו המשיח], כי באמצעות מעשה בני אדם, ובפרט במצות הצדקה, דכתיב (ישעיה נד יג) בצדקה תכוננו וכו', שיעריך אדם בדעתו שהמעשה הוא לתכלית דבר זה של משיח ה' שמו חיים. עכ"ל. [וחשבתי בס"ד שראוי ליחד קופה מיוחדת ולקרותה "קופת הגאולה", ויכול לעטרה בפסוקים המלמדים על ביאת משיח צדקנו בזכות הצדקה וכמו שהזכרנו "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", וכן "בצדקה תכוננו", ולשים בה צדקה רק לכונה הזו, לעילוי שכירת עוונותיו וביאת משיח צדקנו, ולאחר שתתמלא יתננה לאחת הישיבות הקדושות, ואין ספק שדבר זה יעשה רושם גדול בשמים ממעל לקרוב ביאת משיח צדקנו, וגם למטה בארץ יפעל רושם גדול בנפש האדם]. ה' יזכנו לראות בקרוב בביאת משיח צדקנו. אמן.

א. חמישה דברים אירעו לאבותינו בשבעה עשר בתמוז: א. נשתברו הלוחות. ב. בוטל התמיד. ג. הובקעה ירושלים. ד. שרף אפוסטמוס את התורה. ה. העמיד צלם בהיכל. וחמישה דברים בתשעה באב: א. נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ. ב. חרב בית ראשון. ג. חרב בית שני. ד. נלכדה ביתר. ה. נחרשה ירושלים. (תענית כ"ו:). ומפני כן קבעו תענית בימים אלו (שו"ע סי' תקמ"ט סעי' א'), והכל חייבים להתענות בהם ואסור לפרוץ גדר. (שם סי' תקנ"ג סעי' א'). והימים שביניהם נקראים ימי בין המיצרים, דהיינו בין שני ימים המלאים צרות, ולכן נהגו בהם מנהגי צער ואבילות (ומבוארים בשו"ע סוף סימן תקנ"א), וכל מנהגי האבילות מתחילים כבר מליל י"ז בתמוז. ומן הראוי לקרוא קריאת שמע ביום ט"ז תמוז בחצי היום, לפי מה שכתוב שבשעה זו עשו את העגל. (מול"ח סימן ט אות ט'). ויזהר מאד במיעוט שחוק ובמיעוט תענוג. (מורה באצבע את רכ"ט).

ב. לכתחילה יש להמנע מלשמע נגינות מכלי שיר במשך כל השנה, אולם אף המיקל לשמוע נגינות במשך השנה, אין לו לשמוע נגינות מיום שבעה עשר בתמוז עד לאחר תשעה באב, ואף אם סובל מעצבות או מחוסר מנוחת הנפש. (שו"ת אור לציון ח"ג פ"ה אות ב'). [וכן דעת מרן הגרע"י זצ"ל בשו"ת חו"ע (ד' תעניות עמ' קנ"א), ואע"פ שבהלכה למעלה כתב יש להמנע. מ"מ המעייין במקור הדברים בהערה (עמ' קנ"ב למטה) יראה שכתב: לפיכך בודאי "שאסור" לשמוע בהם שירים עם כלי נגינה כמו שאסרו בהם חז"ל כמה ענינים של שמחה. עכ"ל. וכ"כ בשו"ת יחוד (ח"ו סי' ל"ד). וכתבתי זאת להוציא מדעתם של מי שרצה לדייק בדבריו שמן הדין מותר. ודע שגם מה שסובר שמעיקר הדין מותר לשמוע שירים במשך השנה, זה רק דרך הטייפ, אבל לשמוע מכלי נגינה ממש, אסור אפילו כל השנה אם לא במקום שמחת מצוה, כמבואר בציונים שהזכרתי, וכ"כ במפורש בנו הראש"ל הגר"ץ יוסף שליט"א בילקוט יוסף (מועדים, מנהגי בין המיצרים הל' ד'), ובוה מחמיר על הגר"ץ אבא שאול זצ"ל שמשמע ממנו שרק לכתחילה אסור].

ג. מורה לנגינה שמתפרנס מללמד נגינה, מותר לו ללמד עד שבוע שחל בו ט' באב, וטוב להחמיר שלא ילמד מראש חודש. ויש אוסרים ללמד יהודים אף למי שפרנסתו בכך. (בא"ח דברים ה'). [ושם כתב שאינו רואה סימן ברכה מהכסף, ויש לדקדק בדבריו שדוקא אם ביום י"ז התענית הלך בעבור שכרו אינו רואה ממנו סימן ברכה]. ויש אוסרים גם לתמידים לתרגל (אול"צ צ"ס). והמחמיר בכל אלו הדברים, תבוא עליו ברכה, והוא כלל כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה, שאין ספק שכל אחד יראה וישמח כפי מה שהתאבל.

ד. כתב רבנו האר"י: מנהג טוב וכשר הוא מאוד לכל בעל נפש לשבת באבילות אחר חצי היום בכל אלו הימים ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית, וטעם היות זה אחר חצות היום הוא כי אז הוא התעוררות הדין בסוד כי ינטו צללי ערב, אשר לסיבה זו נשרף ההיכל אחר חצי היום, ודבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם. וענין חצות הלילה אין צורך להזכירו כי אפילו בכל שאר הלילות צריך להתאבל על החורבן ומכ"ש בלילות בין המצרים שצריך להוסיף בבכיה, ועליו נאמר שמחו את ירושלים כו' כל המתאבלים עליה. (שער הכונות דף פט ע"ג). [והנה רבנו האר"י לא נתן שיעור אל הבכיה, ואמנם המ"א (סי' תקנ"א ס"ק מ"ה) כתב בשם האר"י שיבכה כמו חצי שעה, ודבר זה לא נמצא בכתבי רבנו האר"י שבידנו, ואולי שלמד זאת המ"א ממה שכתב רבנו האר"י בשער